

també s'aplica a un pot per beure llet, *Voc Ar*, 102); mot estès per tot el Pirineu gascò: Luixon *santcha* «vase à lait» (*Bouts d M* XXI, 65; *šáŕčo*, Elcock, l c) Ferrère en Barousse *sandja*, Lourde *sandya* (*Bouts d M* VII, 122, 38); Arrens *sandya* (Meillon, *Esquisses Topon d l. Va de Cauterets*, p. 338), allí bearn. *sandje*, *-tche* id. (Lespy-R., Palay); i Rohlf's a l'alta Vall d'Aspa registra *sánčo* f. «vase à traire; mesure de blé» (*Patois de Lescun*, s. v.; *Le Gc*, § 49); cf., encara, Krüger, *VKR* VIII, 69. Segons l'*ALGc*, mapa «vase à lait» (III, 756), l'àrea del tipus *sánča* arriba al N. fins a la línia Aran-Luixon-Oueil-Barossa-Banheres de Big-Arthez-Salies de Bearn-Sauveterre; amb variants de mera fonètica local: *sánjo* a Bigorra central, *sánjo* Barossa, *šónčo* alta Bigorra, *šánšo* a part del Bearn, *čančo* a Arguendòs (prop d'Aran).

A fora del domini gascò s'estén també al basc suletí *šantša* 'cassó de munyir llet' (Azkue). I encara que a llevant del gascò no n'hi ha gaire notícies, no degué haver-ne estat sempre absent, puix que Pansier (*La L. Prov à Av*, s. v.) troba una *sanga* f. seu de bois, vase à traire les vaches», en l'any 1360, entre els seus docs. de la zona d'Avinyó.

Sobre l'etimologia es pot dir amb considerable seguretat que deu ser pre-romana indoeuropea. Fonèticament és clar que la base ha de ser *SANTICA (amb el tractament normal de -TICA darrera consonant, cf. PANXA, PERXA). L'arrel (com vaig indicar a *Top Hesp.* II, 110, 171-2) és també indoeuropea, igual que aqueix sufix.

Hom l'ha relacionat amb el grup d'oberdeutsch *senn(e)*, reto-rom *sagn*, *signum* 'pastor d'orri, majoral de pastors', per al qual JHubschmied postulà un pre-romà *SANION- (*VRom.* I, 90; III, 51ss, 1 amb aquiescència de Weisgerber, *Rhen Germano-celt*, 169, §§ 88, 90), amb el sentit de 'munyidor, orriaire'. Hubschmid ho creu cèltic, i encara que la idea ha trobat certa acceptació (també Kluge-Mitzka, s. v. *senn*, si bé fent constar que l'al. *sahne* 'nata' no hi pot tenir res a veure, i vindria del fr. *sain* 'greix', SAGINU), no més la qualificació d'indoeur. es manté en ferm: car en cèltic sols hi relaciona l'irl. ant. *sine* 'mamella', mot de sentit i forma bastant allunyats; i Pok. (*IEW*, 990), no sols ha negat l'entrada a l'etim. de Hubschmied, sinó que l'irl. ant. *sine* de SPENO- l'inclou entre els representants del mot indoeur. *STENO- 'pit, úvula, pastanya' (*PESTANYA*), com a nom genèric de les parts del cos ressortints del tronc; ço que ens allunya completament de la idea de llet o munyir. Resta de tota manera el probable indoeuropeisme del mot.

Més convincent des del punt de vista semàntic i lexical és relacionar-lo amb la família indoeur. del lit. *sámtis* 'cassó o llossa de collir o buidar líquid', 'esbromadora' («schöpfloffel»), «grosse Kochlöffel», *Völkel (Lit Lbuch*, 130; Orvidiene, *Dicc*, 508), *sémtis* 'haurire', irl ant *sem*- 'abocar un líquid' (Pok., *IEW*, 9026); majorment tenint en compte que n'hi ha una amplificació SENT-, SEND-: ll. *sentinare* 'treure l'aigua de la nau', britònic *-hinnom*, *-hynnu* «schöpfen, ausleeren». En un mot pre-romà indoeuropeu és segur, però pot

ser cèltic o sorotàptic, i l'existència de *sámtis* en lituà, amb un significat i forma quasi iguals als de *SANTICA, fins i tot sembla donar més probabilitats a aquest últim

5 Sembla haver-hi encara altres deriv. romànics d'aquesta arrel pre-romana: un ross *sanda* 'mesura de líquids' 2 «Ha e l celler de Perpenyà --- una bóta que té una *sanda* e una que té miça *sanda*» en dos docs., de 1373 i 1376 (MiretS, *TemplH*, 561): com que -ND- etimològica s'hauria hagut de reduir a -n- catalana, sembla que hem de postular com a base un *SAMITA bastant semblant al lit. *sámtis*. D'altra banda grisó central i engad. *s(u)onna* 'galleda', que semblen suposar una base *SONNA o *SONNA amb apofonia o/E/A

1 Hubschmied forneix una bona prova que el sentit de l'oberdeutsch *senne* era encara comprès com 'munyir', en el moment de la invasió salamànica a Suïssa: a Ok7 del llogaret de *Sennhof*, prop de Winterthur hi ha el de *Mulchlingen*, que n'és la versió germànica, com a derivat de *mulchl* 'orriaire', deriv. de l'al. *melken*, ll. *mulgere* 'munyir'. — 2 Notem que també el gc. *sanča* ha pres en part el sentit de 'mesura': Vall d'Aspa *sánčo* «mesure de blé» (Rohlf's), a la vall de Bareton *šánšo* f. és una mesura de 2 1/2 litres de gra (*ALGc* II, 235).

Sanya 'aiguamoll', V. *sà*; en el sentit d'odi cec, avorició, és castellanisme intolerable, V. SANA (*DCEC/DECH*) *Saó* f, V. *sembrar* m, V. *saio* (peça de terra) 30 *Saonada*, *saonal*, V. *sembrar* *Saós* (gos), V. *saús/sauès*

SAP, 'bronsa, bruc femella' [1929, Sallent, *BDC* XVII, 41; XIX, 204], usat en el bisbat de Girona: crec que és extret secundàriament de *cepell*, que es diu de la mateixa planta (*AlcM* escriu *sapell*, atribuint-ho a Penedès); 1 igual que *ciprell* i *xipell* d'altres rodals, és diminutiu de CEP, veg. II, 671b5-36. Conservo un brot dessecat de *sáp* collit a les muntanyes de Tossa el 1931; Maspons Anglases em confirmà el 1952 que és el que diuen «a la banda de Girona» en lloc de *salabruga* del seu alt Vallès, i també ho vaig veure així a Madremanya (1964); dita proverbial de Llofriu, *AlcM*. No sé que Bloch ni Wartburg l'hagin posat en relació amb el fr. *sapin*, ll. cisalpí *sappinus*, 'avet', enormitat botànica que ningú pendria seriosament (encara que ho hagués dit JHubschmid, que no sol mirar prim en matèria de fets, i que parla del fr. dial *sap* 'avet' i tot el seu grup gal·loromànic, en *RLrR* XXVII, 428).

Coincidint les àrees geogràfiques, es pot creure que, per comparació amb la mata de bruga, s'hagi donat el nom de *sapes* a les mates d'algues que es veuen en el fons submarí prop de la costa [StPolM, 1917; *BDC* XIV, 61], jo mateix m'hi havia capussat llavors per alçar-ne gleva d'escar peix, i l'han usat el blanec Ruyra i l'arenyc Espriu, amb els quals no tenen res a veure (com diu *AlcM*) l'Emp ni Tarr. (comarques on em consta que s'usa *antina/altina* en aquest sentit). Suposo casual la imperfecta semblança amb els sindò-